

A Délvidéki magyarok levele Orbán Viktorhoz

Tisztelt címzettek!

Orbán Viktor 2009. december 16-i délvidéki körútján a délutáni órákban Temerinbe látogatott, ahol többek között civil szervezetek képviselőivel találkozott. A csatolmányban szereplő szervezetek kérésére, az általuk megfogalmazott mamorandumot Csorba Béla átadta az illusztris vendégnek.
Matuska Márton

Memorandum Orbán Viktornak

Tisztelt Orbán Viktor Úr!

Civil szervezetekként fordulunk magánemberhez. Magyarok egy másikhoz.

Tesszük ezt abban a jogos reményben, hogy a címzett hamarosan ismét irányítani fogja a magyar állam és a magyar nemzet sorsát. Ezen a jogon és reményben fejtjük ki véleményünket. Az a célunk vele, hogy a majdani magyar kormány kezdeményezője legyen a magyar sors alakításának. Tapasztalatunk szerint ugyanis Teleki Pál halála óta alig akad rá példa, hogy Magyarországot és a magyar nemzetet megfelelő képzettségű és felkészültséggel rendelkező, szilárd erkölcsi alapokon álló, tisztességes személy irányította volna, aki nem abban látja feladatát, hogy tetteivel ellensúlyozza az ellenünk folyó tevékenységet, netalán aktív részese legyen annak, hanem aki világosan megfogalmazott célkitűzést követve, emberi bölcsességgel, a nemzetközi normáknak megfelelően irányítja Magyarországot, meghagyva a védekezést azoknak, akiknek a magyar célkitűzés nem tetszik. Memorandumunk küldésére az sarkall bennünket, hogy, levonva az elmúlt két évtized folyamán tapasztaltakat, segítsünk a leendő kormányfőnek megfogalmazni a határon túl élő nemzettársai érdeke szerinti politikai vonalvezetését. Ezen szempontok figyelembevételével megfogalmazzuk:

1. Mit tartunk ránk nézve hibának Magyarország 1990 óta gyakorolt külpolitikájában.
2. Mit tartunk fontosnak a magunk számára a jövőnk szempontjából.

Ad 1.

Elsőként említjük a legújabb hibát.

Szinte a teljes magyar politikum – nyomatékosítjuk: ellenzéki és kormánypárti – kórusban dicsőítette Szerbia kisebbségi politikáját, amikor a Szerb Szkupstina meghozta a nemzeti tanácsokról szóló törvényt. A hozsannázók annyira elragadtatták magukat, hogy példaképpül állították a gesztust másoknak.

Mi ebben a hiba?

Az, hogy érdemben nem vizsgálták meg a törvényt sem magyarországi politikai szakértők, sem tudósok, a Délvidéken élők közül pedig csupán azokra hallgattak, akik a törvény meghozatalában buzgólkodtak. De még ezek sem szaladtak annyira rúd elé, mint a magyarországi politikusaink, akik egymás dicsérő szavait ismételve alaptalanul köszöntették Szerbiának a kisebbségeknek szinte semmit sem nyújtó okmányt, hiszen ők tudták, mik a törvény súlyos fogyatékoságai, és óvatosan ki is fejtették fenntartásaikat. Elég lett volna csupán elolvasni a törvényt, s nyomban kiderül, hogy nem nyújt autonómiát.

Az Újvidéki Televízió Magyar Szerkesztősége Várady Tiborral készített műsorában a nagynevű nemzetközi jogász bevallotta, hogy nem autonómia az, amit a törvény nyújt, és hogy jobb lett volna, ha a szerb állam hozza létre a magyar választói névjegyzéket, amelynek alapján a magyar választók majd szavazatukkal létrehozzák a Magyar Nemzeti Tanácsot. Jellemző egyébként, hogy Várady a Vajdasági Magyar Szövetségnek állandó szaktanácsadója, aki a tévében csak utólag tárta véleményét a nyilvánosság elé, miután a VMSZ képviselői már megszavazták a parlamentben a törvényt. S az is jellemző, hogy a képviselőink a szavazás előtt közölték a nyilvánossággal, hogy a törvényt nem tartják jónak, mégis meg fogják szavazni.

Hiba az is, hogy a VMSZ támogatta a törvény elfogadását annak ellenére, hogy a többi délvidéki magyar politikai párt és a civil szervezetek ellenezték. A magyar politikusok azonban e pártok véleményének ismeretében sem tanúsították a legcsekélyebb fenntartásukat sem. A VMSZ a többi pártunkkal koalíciós viszonyban áll a tekintetben, milyen Magyar Nemzeti Tanácsot tart jónak, s hogyan kell azt létrehozni, e párt azonban eltért a koalíciós szerződésben foglaltaktól, amikor a nemzeti tanácsokról szóló törvényt megszavaztatta képviselőivel. A törvény hibáira sok civil szervezet is felhívta a magyar politikai nyilvánosság figyelmét. Kezdeményezte, hogy a magyar képviselők ne szavazzák meg. Eredménytelenül. A magyarországi kormánypártok és az ellenzékiek sem vették figyelembe a civileknek ezt a véleményét.

A korábbi időkben ugyanilyen hiba volt Magyarország részéről megtagadni a kettős állampolgárságot a határon kívüli magyaroktól. Az emlékezetes 2004. december ötödikei népszavazás előtt a kormánypártok heves és hazug kampányt folytattak ellene, az ellenzékiek pedig csupán megkésve álltak ki mellette.

Hiba volt korábban, még a kilencvenes évek elején, hogy a magyar kormány nem támogatta az autonómia követelést. Az akkor még egységes délvidéki magyar politikum és a VMDK határozottan e követeléssel állt elő. A magyarországi politikusok határozottan elvetették. Budapest pénzeosztással és a rendelkezésére álló más módszerekkel szakadást szított a VMDK-n belül, manőverével kiemelten segítette azokat, akik elálltak az autonómia követelésétől, jöllehet ellenezni alig néhányan merték a nyilvánosság előtt. E kevesek közé tartozott Kasza József, az akkor létrejött politikai szervezet, a VMSZ korábbi elnöke. Amerikai útjáról visszatérve a nyilvánosság előtt kijelentette, hogy az autonómiából nem lehet semmi, hiszen Amerika ellenzi. Nem esett nehezebbre így érvelni, hiszen ezt várták el tőle mind a budapesti, mind pedig a belgrádi megbízói.

Emlékeztetőül hadd mondjuk el, hogy a szakadás előtt – a délvidéki magyarok számára máig felderítetlen forrásból – létrejött egy 1,2 millió márkás alapítvány. A pénz azonban sosem került a címzettek kezébe, hanem később vissza kellett fizetni, ma sem tudni, kinek. A Magyar Országgyűlés a VMDK kezdeményezésére bizottságot hozott létre az ügy kivizsgálására, elnökévé Maczó G. Ágneszt nevezte ki. Az elnök asszony 2000 márciusában egy beszélgetésben közölte, hogy a bizottság sosem állt fel, mert a parlamenti pártok nem nevezték ki oda a képviselőjüket. Az alapítvány kezelési jogán támadt vita miatt az addig irigylésre méltóan egységes délvidéki politikai szervezetünk szétszakadt. A későbbi magyar kormányok mind előnyt adtak az autonómiát nem támogató délvidéki magyar pártoknak, a többit legfeljebb takaréklángon tartották.

Itt ismét képbe kerül a már említett Várady Tibor. Jó, ha tudjuk róla: a VMDK megalakulásától napjainkig formálisan távol tartja magát a délvidéki magyar politikai szervezetektől, de nem titkolta, hogy az autonómiát ellenző Kasza Józsefnek ő volt a fő tanácsadója, s azóta is szürke eminenciásként ellenzi a legfőbb délvidéki magyar követeléseket. A VMDK alakulása idején szerb párt színeiben igazságügyi miniszterré választották. A magyar

autonómia helyett politikai célkitűzésként azt fogadtatta el, elsősorban Magyarországon, hogy a Vajdaság autonómiáját kell követelni.

Hiba volt a magyar külpolitika részéről sok erőt elfecsérelni Vajdaság autonómiája kiharcolására, mivel – mint az Alapszabályáról a szerb parlamentben folytatott vitából is kiderült – a jelenlegi hatalom sem támogatja a tartomány autonómiájának visszaállítását. Most, hogy már mindenki számára kézzelfoghatóan érzékelhetjük e küzdelem hiábavalóságát, most láthatjuk igazán, mennyivel jobb lett volna minden erőt az alapvető célra, a magyar autonómia megszerzésére összpontosítani.

Ad 2.

Magyarország ma olyan helyzetben van, hogy Szerbiát rákényszerítheti a délvidéki magyarság helyzetének rendezésére. Néhány magyar igényünket kell megfogalmazni, majd Szerbiával elfogadtatni, mielőtt Magyarország egyetértését adja Szerbia uniós csatlakozásához. E követelményeket mi az alábbi pontokban fogalmazzuk meg:

A. A magyar autonómia ismérveit úgy kell meghatároznunk, hogy az csakugyan önkormányzati jogokat foglaljon magában a Magyar Nemzeti Tanács számára. A jelenlegi ugyanis inkább arra szolgál, hogy a szerb külpolitika mutogathassa a világnak, közben pedig úgy, ahogyan most van, a mindenkori szerb kormány elnöke irányítja, s a törvény nem ruházza fel jogalkotási, döntéshozatali felhatalmazással a legfontosabb három területen: az oktatásban, a tájékoztatásban és a művelődési életben.

B. Az autonómia irányító testülete csak akkor szolgálhat a célnak megfelelően, ha az itt élő magyar választók szavazatai alapján lesz megválasztva. A névjegyzéket Szerbia állami szervei kötelesek létrehozni, mint ahogyan Horvátországban és Szlovéniában teszi az állam a kisebbségi névjegyzékekkel. A nemzeti tanács csakis ilyen módon kerülhet megválasztóinak irányítása alá.

C. A szerb állam garantáljon megfelelő számú képviselői helyet a szerb törvényhozó testületben az országban élő magyarok számára.

D. A magyar állam ismerje el vagy adja meg a határon túl élő magyaroknak a magyar állampolgárságot.

E. Szerbia maximálisan járuljon hozzá a délvidéki magyarokat a második világháború végén ért atrocitások feltárásához, támogassa az áldozatokról való méltó megemlékezést többek között egy központi emlékmű felállításával, kövesse meg a magyarokat, kártalanítsa a hozzátartozókat és a leszármazottakat.

A fenti feltételek teljesülése esetében a Délvidék magyarjai számára szinte mellékessé válik, mikor kerül be Szerbia az EU-ba, s ez különösen akkor lesz érvényes, ha Magyarországnak ismét lesz tisztességes kormánya.

Kelt Újvidéken, 2009. december 11-én

1. *Matuska Márton elnök – Újvidéki Diáksegélyező Egyesület, Újvidék*
2. *Papp Ferenc elnök – Nagy Sándor Műemlékvédő és Hagyományápoló Egyesület, Újvidék,*
3. *Gubás Jenő elnök – Aracs Társadalmi Szervezet, Szabadka*
4. *Nagy Margit elnök – Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, Újvidék*
5. *Bozóki Antal elnök – Árgus Szerbiai Magyar Kisebbségjogi Civil Egyesület, Újvidék*
6. *Matuska Mária elnök – Újvidéki Magyar Olvasókör, Újvidék*
7. *Dulka Andor elnök – Ürményházi Ifjúsági Klub, Ürményháza*
8. *Czabafy Ágnes elnök – Wass Albert Követőinek Asztaltársasága, Zenta*
9. *Margit Zoltán elnök – Földműves Egyesület, Csóka*

10. *Sípos Piroska elnök – Vox Humana Emberbaráti Szolgálat, Topolya*
11. *Kovács László elnök – Nagyapáti Kukac Péter Magyar Hagyományörző és Néprajzkutató Társulat, Topolya.*
12. *Kiss Igor – Magyar Ifjúsági Akció, Polgári Egyesület, Óbecse*
13. *Ádám István elnök – TAKT, Temerin*

A memorandumot az alábbi vajdasági magyar pártok is aláírták:

1. *Ágoston András elnök – Vajdasági Magyar Demokrata Párt (VMDP), Temerin*
2. *Dr. Páll Sándor elnök – Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége (VMDK), Óbecse*
3. *Rácz Szabó László elnök – Magyar Polgári Szövetség (MPSZ), Zenta*